

Γράφω ταῦτα ὅπως ἀποδείξω πόσον ἐπιπόλαιοι εἶναι οἱ δύο οὗτοι πρόξενοι εἰς τὰς στατιστικὰς αὐτῶν, καὶ εἰς τὰς περὶ σταφιδοκαρποῦ θεωρίας των, μόνον ὅτι διέμενον τὰς αὐτὰς ἐτη παρ' ἡμῖν. Ὁ κ. Μπωζοῦρ προσθέτει (τομ. Α. σελ. 222) ὅτι μετεφύτευσεν εἰς τὴν ἐγγὺς τῆς Θεσσαλονίκης ἐπαυλὶν του τὰ κλίμακα τῆς σταφίδος καὶ ἐπίασαν καλὰ, δὲν γνωρίζει ἔτι τὸ ἀποτέλεσμα, τίνος εἶδους βότρες θὰ κάμουν, εἶναι δὲ τῆς ιδέας ὅτι εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ τὴν Κάδιξ ὅπου εἶνε ἡ αὐτὴ θερμοκρασία τῆς Πελοποννήσου, ὁ σταφιδοκαρπὸς ἀνεντιρρήτως θὰ ἐπιτύχῃ, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Προβεγκίαν τῆς Γαλλίας (τομ. Α. σελ. 210). Καὶ ἄλλαχού ὁ κ. Μπωζοῦρ λέγει (σελ. 219). «Οἱ ἄγγλοι ποιοῦσι γιγαντιαίαν ἀνάλωσιν τῆς σταφίδος πρὸς τροφήν, ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ τὴν μεταχειρίζονται ἐν πτῇ φαρμακοποιᾷ, εἰς Ἰταλίαν δὲ εἰς τὴν οἰνοπνευματικὴν καὶ ἄλλους κλάδους τῆς βιομηχανίας.» Καὶ ἄλλου λέγει: «Ἡ Κορινθιακὴ σταφὶς ἐπωλήθη πρὸς τελευταίαν ἐτη τοῦτέστι τὸ 1797 πρὸς 80 γρόσια καὶ χίλια λίτραι συμπεριλαμβανομένων εἰς τὴν πτιμὴν πασῶν τῶν δαπανῶν», δίδει δὲ δύο συγκριτικούς πίνακας, τῶν δασμῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ζακύνθου (σελ. 233). Εἰς τὴν σταφίδα τῆς Ζακύνθου οἱ φόροι ἀνῆρχοντο εἰς 35 γρόσια τοῖς ἑκατὸ, εἰς δὲ τῆς Πελοποννήσου 27 τοῖς ἑκατὸ.

Αἱ ἀνωθι πληροφορίαι, συγκεχυμέναι ὥς εἶναι καὶ σκοτειναί, δι' ἡμᾶς σήμερον εἶναι φῶς πολὺ τιμον, ὅπως προχωρήσωμεν μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ σταφιδοκαρποῦ καὶ ἐννοήσωμεν τίς ἡ ἀξία τῆς κατοχῆς αὐτοῦ, ὡς ἐθνικοῦ πλούτου.

Οὐ μόνον ἡ σταφὶς δὲν ἐξῆλθεν ἐκ Νάξου, ἀλλ' οὔτε ποτὲ ὑπῆρξεν ἐκεῖ, οὔτε ἐκάλυψε τὸν Ἰσθμὸν, πρὸ πάντων τῶν 1580 ἢ 1600, διότι τῶν 1600 μέχρι 1700 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεφθέντων καὶ περιγραφάντων τὴν Νάξον, τὴν Κόρινθον καὶ τὸν Ἰσθμὸν κυθεντικῶν περιηγητῶν, φυσιολόγων καὶ βοτανολόγων Ἀγγλῶν, Γάλλων, Γερμανῶν, Βενετῶν καὶ Σουηδῶν, εἶναι οὐ μικρὸς. Οὗτοι δὲ, οἱ καὶ τὰ ἐλάχιστα περιγράφαντες προύοντα, οὐδένα ποιοῦσι λόγον, ἐκτός τινων, οἵτινες μνημονεύουν, ὅτι εὗρον ἔχνη τῆς σταφίδος ἐν Κορινθίᾳ, ἀλλὰ ποτὲ ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ.

Μεταξὺ τῶν μεταγενεστέρων κυθεντικῶν περιηγητῶν, οἵτινες διὰ λεπτομερεστέρων ἐρευνῶν καὶ περιγραφῶν διῆλθον τὴν Νάξον, εἶναι καὶ ὁ πολυμαθὴς κόμης Σχουαζέλ-Κουφιέ, πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας εἰς Κωνσταντινούπολιν, οὗτινος τὸ πολυδάπανον σύγγραμμα, εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ, φέροντι τὸν τίτλον: Voyage Pittoresque de la Grece, μετὰ πολυτίμων εἰκόνων, ἡ Νάξος διαπρέπει. Ὁ κ. Σχουαζέλ-Κουφιέ ἐπισκέφθη τὴν νῆσον τῷ 1776. Δίδων διὰ χαλκογραφῶν τὴν εἰκόνα τῆς πόλεως, τῶν κατοίκων τῆς, τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ νομισμάτων τῆς, περιγράφων δὲ τὰ προϊόντα καὶ τοὺς οἶνους αὐτῆς, τοὺς ὁποίους μνημονεύει, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος ἐσύγκρινε μὲ τὸ νέκταρ τῶν Θεῶν, οὔτε μνεῖαν ποιεῖ τῆς σταφίδος, ἐνῶ ἐπισκέφθη τὴν νῆσον δέκα ἐτη πρὸ τοῦ κ. Φέλιξ Μπωζοῦρ.

Ἐἶπον, οἱ λόγοι τοῦ κ. Φ. Μπωζοῦρ, εἶναι φῶς ἐν

σκοτεινίᾳ. Δι' αὐτῶν, ἐπισφραγίζονται ὅσα ἐδημοσίευσαν περὶ μονοπωλείου σταφίδος εἰς τὸν «Βρεττανικὸν Ἀστέρων», τὰς «Νέας Ἰδέας», τὸν «Αἰῶνα» καὶ τὴν «Ἀκρόπολιν». Ἦται, ὅτε ὁ προορισμὸς τῆς σταφίδος πρὸ τριῶν αἰώνων ἦτο διὰ μονοπωλίον τροφῆς καὶ οἰνοπνευματικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ὅχι ὡς σήμερον διὰ τὴν καταστρεπτικὴν εὐωνον τῶν Γάλλων οἰνοποιῶν, ὅτι αἱ ιδέαι τοῦ Μπωζοῦρ περὶ βλαστήσεως αὐτῆς εἰς Θεσσαλονίκην, Συρακούσας, Κάδιξ καὶ ἐν Προβεγκίᾳ τῆς Γαλλίας διεψεύσθησαν, διότι τὰ κλίμακα τοῦ σταφιδοκαρποῦ ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ κ. Μπωζοῦρ μέχρι σήμερον μετεφύτευθησαν ἐν Ἰταλίᾳ, Σικελίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἰσπανίᾳ καὶ Ἀμερικῇ καὶ ἐντὶ σταφιδοκαρποῦ ἐγέννησαν λευκάς ἢ μελαίνας μεγάλας σταφυλάς καὶ ὅτι ἐδωρήθη μόνον εἰς τινὰς γαίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἰονίων ἢ παραγωγή τῆς σταφίδος, ἐνῶ ἐξ ἄλλου, σημεῖραι ἢ ἀνάλωσις αὐτῆς ἐξ ἀνάγκης ἐξαπλοῦται εἰς ὅλην τὴν ὑφήλιον.

(ἀκολουθεῖ)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΞΕΝΟΣ

ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Διήγημα διὰ τὸ Πάσχα

Φαντασθῆτε στενὴν κοιλάδα, ἣν διασχίζει χεῖμαρρος. Ὁ ἥλιος δύνει ὀπισθεν τῶν ὄρεων, αἱ σκιαί πίπτουσιν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν. Διὰ τῆς ἀτραποῦ ἥτις παρακολουθεῖ τὸν χεῖμαρρον, ἠλικιωμένος τις ἄνθρωπος, ἔχων τὸ πτύον ἐπ' ὤμων, ἐπιστρέφει πρὸς τὸ χωρίον μετὰ ἡμέρας κοπιώδη ἐργασίαν.

Ὑπῆρξε στρατιώτης ἐπὶ τινὰ καιρὸν, οἱ δὲ συχωρῆται τοῦ τὸν ὀνομάζουσιν εἰσέτι «κύρ λοχία».

Εἰς μέρος τι τῆς ὁδοῦ, αὐτὸς λοχίας ἐννοεῖ ὅτι κάποιος τὸν ἀκολουθεῖ. Εἶναι κόρη τις, βακένδυτος καὶ ἐκνυπόδητος, ἥτις ἐπισπεύδει τὸ βῆμα ὅπως πλησιάζῃ τὸν γέροντα καὶ μὴ εὗρεθῇ μόνη ἐν τῇ κοιλάδι, ἐν τῷ σκοτεινίᾳ.

Ὁ λοχίας τὴν περιμένει:

— Ποῦ πηγαίνεις, κόρη μου, ἔτσι, μόνη σου;

— Δὲν τὸ ἤξεύρω...

— Πῶς; δὲν τὸ ἤξεύρεις;

— Ὅχι. Σήμερον ἐθαψαν τὴν μητέρα μου, ἐκεῖ, εἰς τὸ νεκροταφεῖον, καὶ ἔμεινα μόνη. Προτῆτερα, ἐγύριζον μὲ αὐτὴν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον αὐτὴ ἐτραγουδοῦσε, ἐγὼ δὲ ἐπαίξα τὸ ντέφι, καὶ ἐζούσαμεν.

— Πῶς λέγεσαι;

— Ἡ μητέρα μου μ' ἔλεγεν Ἰωσήφ.

— Τὶ παράδοξον ὄνομα!

Ὁ λοχίας ἔλαβε τὴν κόρην ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μετ' ὀλίγον ἀφίχθησαν εἰς τὸ χωρίον.

Ἰδοὺ τὴν καλύβαν μου, — εἶπεν ὁ ἀγαθὸς γέρων.

Ἐσὺ εἶσαι μόνη εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἐπίσης. Θέλεις νὰ μείνης μαζί μου; — Εἶμαι πτωχὸς, ἀλλὰ τὸ ψωμί μου θὰ τὸ μοιρασθῶμε μετὰξὺ μας.

— Σεῖς εἰσθε καλὸς — εἶπεν ἡ κόρη διὰ τόνου εὐ-

γνωμοσύνης παραδόξου διὰ τὴν ἡλικίαν της. — Θὰ σὰς ἀγαπήσω πολὺ πολὺ, καὶ δὲν θὰ σὰς ἀφήσω ποτέ!

Τὴν ἐπιούσαν ὁ λοχίας ὠδήγησε τὴν νέαν τοῦ κόρην παρὰ τῷ ἐφημέριῳ, καὶ τῷ διηγῆθη τὰ πάντα.

— Μὰ ἔχει ἓνα ὄνομα — προσέθεσε — ποῦ δὲν μοῦ ἀρέσει. Προτιμῶ νὰ τὴν λέγω Ρόζαν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν θὰ εἶναι χριστιανή, πρέπει νὰ τὴν βαπτίσωμεν καὶ νὰ τῆς μάθωμεν κάτι τι.

Ὁ ἐφημέριος ἐθλίψε ἐν συγκινήσει τὴν τυλῶδη καὶ εὐρεῖαν χεῖρα τοῦ λοχία, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ κόρη ἐβαπτίσθη.

Ἡ Ρόζα ἦτο πράγματι μικρὰ ἀθιγγανίς. Εἶχε μέλανας τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν κόμην, καὶ ἦτο νοημονεστάτη.

Ἐντὸς ὀλίγου ἔμαθε πολλὰ. Ὁ λοχίας τὴν ἡγάπα ὡς θυγατέρα του, καὶ αὕτη ἀνταπέδιδεν αὐτῷ ἴσῃν ἀγάπην.

Ἡ πτωχὴ καλύβη μετέβαλλε κατ' ἐκάστην ὥσιν, χάρις εἰς τὴν μικρὰν οἰκοκυράν.

Ἐνῶ ὁ γηραιὸς λοχίας εἰργάζετο εἰς τοὺς ἀγρούς, ἡ μικρὰ Ρόζα ἐσυνάζε ξύλα ἢ ἄνθη, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, καὶ τὰ ἐπώλει.

Τὸν χειμῶνα κατεσκεύαζε πέδιλα, ὅπως αὐξήσῃ τὰ μικρὰ κέρδη τοῦ θετοῦ αὐτῆς πατρός.

Ἐν τῷ χωρίῳ πάντες τὴν ἡγάπων, ἕνεκα τῆς καλωσύνης καὶ τῆς εὐγενείας της· ὁ ἐφημέριος ἐπρομήθευεν ἐργασίας εἰς αὐτὴν τε καὶ εἰς τὸν λοχίαν. Ἐφάνετο ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅτι μετ' αὐτῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην ἡ εὐλογία τοῦ θεοῦ.

Ὁ γέρον ὅμως ἠσθάνετο κατ' ἐκάστην ἐκλιπούσας τὰς δυνάμεις του. Τὴν παραμονὴν τοῦ Πάσχα, καθήμενος εἰς τὸν ἥλιον πρὸ τῆς θύρας τῆς καλύβης του, ἔλεγε πρὸς τὴν Ρόζαν.

— Ἐὰν εἶχαμεν μίαν ἀγελάδα! Θὰ εἶχομεν καθε πρωτὶ ἓνα ποτῆρι καλοῦ γάλακτος!

Ἡ Ρόζα δὲν εἶπε τίποτε, ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἤρχισε νὰ σκεφθῇ περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ν' ἀποκτήσῃ μίαν ἀγελάδα.

Τὴν ἐπαύριον, Πάσχα, τὰ παιδιὰ τοῦ χωρίου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθιμον, ἤτοιμάζοντο νὰ μεταβῶσιν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν ὅπως συνάξωσιν ἐρυθρὰ ὠά. Ἡ Ρόζα ἐξεκρέμασεν ἐκ τοῦ τοίχου τοῦ ντέφι της, καὶ εἶπεν εἰς τὰ παιδιὰ.

— Ἐὰν θέλετε, θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μὲ σὰς, καὶ θὰ χορεύσω παίζουσα τὸ ντέφι μου· ἀλλὰ θὰ δώσετε καὶ εἰς ἐμέ κάμποσα ἀπὸ τὰ αὐγά ποῦ θὰ συνάξωμεν.

Ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ μετὰ χαρᾶς.

Ἡ μικρὰ ἐχόρευε μετὰ τόσης χάριτος καὶ ἐπαίξε τὸ ντέφι της μετὰ τόσης ζωηρότητος, ὥστε αἱ μητέρες ἐμαγεύθησαν, καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ὧν ὑπῆρξεν ἀφθονωτάτη. Ἐπιστρέφουσα τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν καλύβην, κουρασμένη ἀλλὰ πλήρης χαρᾶς, ἔδειξεν εἰς τὸν λοχίαν δεκατέσσαρα ὠραῖα ὠά, προσφέρουσα ταῦτοχρόνως αὐτῷ εὖσμον ἐξ ἰῶν ἀνθοδέσμων.

Ἐκ τῶν δεκατέσσαρων ἐκείνων ὧν, ἐγεννήθησαν δεκατέσσαρες ὀρνίθες, αἵτινες ἐπλήρωσαν τὴν καλύ-

βην τῶν εὐθύμων κρωγμῶν των καὶ τὴν καρδίαν τῆς Ρόζας τῶν ροδινωτέρων ἐλπίδων.

Μίαν ἡμέραν ἡ Ρόζα τὰς ἐπώλησεν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ διὰ τῶν εἰκοσι φράγκων ἅτινα ἔλαβεν ἀντὶ αὐτῶν, ἠγόρασεν ὠραῖον ἄρνιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅτε γέρον καὶ ἡ κόρη συνεκέντρωσαν ὅλην τὴν ἀγάπην ἣν εἶχον πρότερον διὰ τὰς ὀρνίθας. Ὅτε ἦλθε ἡ κατὰλληλος ἐποχὴ, ἡ Ρόζα ἐκούρευσε τὸ ἄρνιον, καὶ ἐκ τοῦ μαλλίου τοῦ κατεσκεύασε θερμὰ πέδιλα εἰς τὸν καλὸν λοχίαν.

Ἐσπέραν δὲ τινὰ τῷ εἶπε.

— Λύριον πηγαίνειτε εἰς τὴν ἀγοράν. Τὸ ἄρνί μας εἶναι μεγάλο τώρα, καὶ εἶναι καιρὸς νὰ τὸ πωλήσωμεν. Ἀντὶ αὐτοῦ νὰ ἀγοράσετε...

Τὸ ἐπίλοιπον τὸ εἶπε χαμηλοφώνως, διότι πρὸ τῆς ἀνοικτῆς θύρας διήρχοντο χωρικοὶ τινες.

Τὴν ἐπαύριον πρὸς τὸ ἐσπέραν, ὁ λοχίας ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς ἐμπορικῆς πανηγύρεως, ὠδηγῶν εὐσαρκὸν ὄν, ἣν εἶχεν ἀγοράσῃ διὰ τοῦ ἀντιτίμου τοῦ ἄρνιου.

Οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἡ κόρη ὠμίλου ποτὲ περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ ἄρνιου, ἡ δὲ νέα μουσική εἰσερχομένη, καίτοι ἀντικείμενα πολλῶν φροντίδων ὅπως παχύνῃ, δὲν ἀντικατέστησε βεβαίως τὸν ἄκακον καὶ εὐγενῆ αὐτῆς προκατόχον. Ἡ ὥς ὅμως ἐτεξε πολλὰ γούρου ἄκια, καὶ ὁ γηραιὸς λοχίας, βλέπων τὴν εὐτυχίαν, ἐθαύμαζε τὴν εὐφύειαν καὶ τὴν νοικοκυρῶσύνην τῆς κόρης, ἥτις εἶχε μεταβάλλει τὰ ὠά τοῦ Πάσχα εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην περιουσίαν.

Ἡ Ρόζα ὅμως ἐσεχιδίαζε τὴν τελευταίαν καὶ μᾶλλον εὐχάριστον ἐκπληξιν διὰ τὸν θετὸν αὐτῆς πατέρα.

Ἦτο πάλιν παραμονὴ τοῦ Πάσχα, καὶ ἡ πονηρὰ εἶπε, μὲ ὕφος μυστηριώδες, εἰς τὸν λοχίαν.

— Πατέρα, θὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἀγοράν μὲ τὴ κυρὰ Χρηστίναν. Ἀπόψε νὰ μὲ περιμένετε ἔμπροστὰ εἰς τὴν πόρταν.

Καὶ ἀπῆλθεν ὠδηγοῦσα — τῇ βοηθείᾳ τῆς κυρᾶ Χριστίνης, τὴν ὃν μὲ τὰ μικρὰ της.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἐφάνη ἀτελεύτητος εἰς τὸν γέροντα. Τὶ ἐμνηχανεῖτο ἄρα γε ἡ μικρὰ κεφαλὴ τῆς κόρης του;

Τὴν ἐσπέραν, ὅτε ὁ ἥλιος ἔδυεν, ὁ λοχίας ἐξῆλθε εἰς τὴν ὁδὸν, ἐξ ἧς ἡ Ρόζα ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ· μόλις δὲ εἶχε προχωρήσει ἑκατὸν βήματα, τὴν εἶδε... Ὑψιστε Θεέ!... Ὡραῖα ἀγελάς, λευκὴ ὡς χιών, πραγματοποιεῖτο τῆς κόρης, ἔχουσα κωδωνίσκον περὶ τὸν λαιμὸν, καὶ διαστέλλουσα τοὺς ῥόθωνας εἰς τὴν ὁσμὴν τῶν σταύλων τοῦ χωρίου.

Τὸ ὄνειρον τοῦ ἀρχαίου στρατιώτου ἐπραγματοποιεῖτο... τὰ ὠά τοῦ Πάσχα εἶχον μεταβληθῇ εἰς ὠραῖαν ἀγελάδα, ἣν ἡ Ρόζα ἡμελγεν ἐκάστην πρωΐαν, ὅπως ἐτοιμάσῃ εἰς τὸν πατέρα της τὸ ποθούμενον ποτῆριον θερμοῦ γάλακτος. Τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ γάλακτος, πωλούμενον, παρῆχε νέαν πηγὴν μικρᾶς τινοῦ ἀνέσεως εἰς τὴν καλύβην.

Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἡ Ρόζα νῦχαρίστησε πάλιν τὰς συντρόφους της καὶ τὰ γυναῖκας τοῦ χωρίου διὰ τῶν εὐθύμων αὐτῆς χορῶν καὶ διὰ τοῦ ἤχου τοῦ ντέφι της εἰς τὸ ὅποιον ὤφειλε τὴν τύχην της.

Ἡ Ρόζα ἦτο ἡδὴ ὠραία κόρη δεκαεξαέτις, δραστήριος καὶ ἐργατική. Καλὸς τις γέος τοῦ χωρίου ἐζήτησε τὴν χεῖρα της παρὰ τοῦ λοχίου, καὶ ὁ ἐφημέριος ὅστις τὴν ἐβάπτισε μικρὰν, νύλῳγησε καὶ τὸν γάμον της.

— Τίς θὰ τὸ ἔλεγεν — ἐπανελαμβάναν ἐν συγκινήσει οἱ γηραιὸς στρατιώτης καπνίζων τὴν πίπεν του καὶ θαυπεύων τὸ ὠραῖον τεκνίον ὅπερ εἶχε γεννηθῇ ἐκ τοῦ γάμου ἐκείνου — τίς θὰ ἔλεγε ποτε, ὅτι ἐνῶν τὴν πενίαν μου μετὰ τῆς ἰδικῆς σου πενίας, θὰ ἐγίνονμην σχεδὸν πλούσιος, χάρις εἰς ἐσέ, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου μου;

ΗΧΩ

ΔΙΑ ΠΑΓΟΠΕΔΙΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΠΟΛΟΝ

Ἐντὸς τοῦ ἔαρος τούτου πέθησεται εἰς ἐνέργειαν σχέδιον περὶ ἐκδρομῆς εἰς τὸν βόρειον πόλον διὰ παγοπεδίων. Ὁ νορβηγὸς ἀθλητὴς Ράυσεν μετὰ τινῶν ἄλλων, ὅι ἀποπειραθῶσι νὰ διέλθωσι διὰ παγοπεδίων τὰς ἀπεικύντους χιονοσκεπεῖς πεδιάδας τῆς Γρουνλανδίας. Πλούσιός τις ἔμπορος προσέφερε τὰ εἰς τὴν ἐπιχειρήσειν ἀναγκαῖα χρήματα, ὁ δὲ κ. Ράυσεν εἶναι πεπεισμένος περὶ τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς.

ΤΟ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ

Ἀναμνήσεις ρώσου διδασκάλου

(Ὑπὸ Ἰβάν Μπουκνῶφ)

(Συνέχεια)

Τὴν προτεραίαν τῶν Χριστουγέννων ὁ Μαξιμάς ἐπεφορτίσθη νὰ συνοδεύσῃ ἀποστολὴν σίτου εἰς τὸ διυλιστήριον. Ὁ ἐπιστάτης παρέλαβε τὴν σίτον καὶ ἔδωκε τὴν ἀπόδειξιν πρὸς τὸν Μαξιμᾶν, ἵνα τὴν φέρῃ εἰς τὸ λογιστήριον. Ὁ λογιστὴ ἐσημείου τὴν ἀγορὰν εἰς τὸ βιβλίον· ὁ Μαξιμάς ἤκολούθει μετὰ προσοχῆς τὴν γραφίδα, ἥτις ἔτρεχε ἐπὶ τοῦ χαρτοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὴν γραφὴν, δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἑαυτοῦ καὶ ἀνέκραξε περιχαρῆς.

— Ἐδιάβασα τὴν ἐγγραφήν!

— Αἶ! πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος· εἶδες ὅτι ἔγραψα τὸ ὄνομά σου...

— Εἰθέρῳ νὰ διαβάζω!

— Διάβασέ μου αὐτὸ, εἶπεν ὁ λογιστὴς δεικνύων αὐτῷ σελίδα τινά.

Πορφυρεὺς ἐκ συγκινήσεως καὶ χαρᾶς, ὁ Μαξιμάς ἀνέγνωσε.

Ὁ ὑπάλληλος, σπουδᾶς ἐν τινι γυμνασίῳ, ἔλαθεν ἐν διαφέρον εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην.

— Γράψε μου κατὶ.

— Ὅλα τί;

— Ὁ,τι σοῦ περᾶσῃ ἀπὸ τὸ κεφάλι.

Ὁ Μαξιμάς ἔγραψεν: «Εἰςέυρω νὰ διαβάζω καὶ νὰ γράφω, ἀλλὰ δὲν εἰςέυρω ἀριθμητικὴν.» Ἡ χεὶρ ἦτο ἀρκούντως βεβαία· ὁ διδασκαλὸς ἐφάνη εὐχαριστημένος.

— Τί θὰ κίμης; ἡρώτησε.

— Δὲν εἰςέυρω. Εἰπέτε μοι τί πρέπει νὰ μάθω τώρα.

— Τὴν ἀριθμητικὴν καὶ τὴν γραμματικὴν. Ἄλλ' αὐτὰ θὰ σοῦ φανῶν δύσκολα.

— Δὲν φοβοῦμαι τὴν μελέτην, φθάνει νὰ θέλῃ ὁ Θεὸς νὰ καταλαμβάνω.

— Ἐχeis κίνενα νὰ σε ὁδηγῇ;

— Κάνενα.

— Προσπάθησε μ' ὅλα ταῦτα. Ἄν ἀπάντησῃς δυσκολίας, ἔλα ἐδῶ, καὶ ἐγὼ θὰ σε βοηθήσω.

Ὁ Μαξιμάς μόνον ἀριθμητικὴν ἐσυλλογίζετο. Δὲν ἐτόλμει νὰ κάμῃ λόγον περὶ τούτου πρὸς τὴν κυρίαν του. Γνωρίζων ὅμως ὅτι ὁ μὴλωρδὸς εἶχε χρηματιστὴν λοχίαν, εἰς τὴν σύνταγμα καὶ ὅτι ἐγνώριζε γράμματα, μετέβη κυριακὴν τινα εἰς τὸν μῦλον, ἐν ᾧ εὔρε τὸν παλαιὸν στρατιωτικὸν ἐνδεδυμένον ὠραῖον ἐρυθρὸν ὑποκάμισον καὶ ἐσωκάρδιον ἐξ ἀτλάζιου μετὰ κουβίων ἀνοικτοῦ χρώματος· ἐκάθητο ἐν τῷ θερμότητι καὶ καθαρωτάτῳ δωματίῳ τοῦ πίνων τέϊον. Θὰ εἶχε εἶτιν πολλὴν ἐξ αὐτοῦ, διότι τὸ πρόσωπόν του ἦτε ἐρυθρὸν καὶ παχεῖς ἀρόμφοι· ἰδρῶτος ἔαρεν ἀπὸ τοῦ θαλέως ἐρρυτιδωμένου μετώπου του. Ὁ Μαξιμάς ἔστη ἐπὶ τοῦ οὐλοῦ.

— Τί με θέλεις; ἡρώτησεν ὁ μὴλωρδὸς, ἀπομάσων τὸ πρόσωπόν διὰ κεντημένου μακτροῦ.

— Θέλω νὰ σε παρακαλέσω κάτι τι, Πέτρε Σαβελιέβιτς.

— Τὸ βλέπω· τί χρειάζεσαι;

— Ἀκούσα πῶς ἔχεις μίαν ἀρθ...

— Πῶς νὰ σε παρακαλέσω νὰ μοῦ τὴν δανείσῃς.

— Θέλεις νὰ μελετήσῃς;

— Ναι, Πέτρε Σαβελιέβιτς.

— Ἐχω μίαν, εἶν' ἀληθῆς, ἀλλ' εἶναι πολὺ μεγάλη διὰ σε. Δὲν εἶναι διὰ τοὺς χωριάταις. Καὶ ἐγὼ ἔως νὰ τὴν μάθω ἰδρῶσα καὶ ξειδρῶσα.

— Φθάνει νὰ τὴν πάρω, καὶ ὁ Θεὸς θὰ με βοηθήσῃ...

Ἀν δὲν τὴν χρειάζεσαι, δάνεισέ μοι τὴν, σὲ θερμὰ παρακαλῶ.

Ὁ μὴλωρδὸς ἐσκέπτετο.

— Χρὶ! νὰ σοῦ τὴν δανείσω...

Ἄλλὰ μοῦ στοιχίζει ἀκριβὰ!

— Ἀν μοῦ τὴν χάσῃς;

— Σοῦ ὀρκίζομαι πῶς δὲν θὰ τὴν χάσω, ἔσπευσε νὰ εἰπῇ ὁ Μαξιμάς.

— Ναι, ἀμ δέ!

Ἀφῆσέ μοι τοῦλάχιστον τὴν ζώνην σου...

ἔνεχυρο.

Ἐἶχε παρατηρήσῃ ὅτι ἦτο καινευχρῆς.

— Μετὰ χαρᾶς. Νά την.

Ὁ πρῶν λοχίας ἤτχυνθη.

— Ὅχι, κράτησέ την καὶ πάρε τὸ βιβλίον. Βλέπω πῶς δὲν εἶσαι κλέπτης. Νὰ θυμᾶται ὅμως διὰ τὴν χάσῃν.

Ἄλλὰ μοῦ δώσῃς ἕνα ρούβλι.

Καὶ εἰλήγαγε ρυπαρὸν βιβλιάριον ὀπισθεν τῶν εἰκόνων.

— Νά, εἶπε καὶ καλὴ ἐπιτυχία!

* *

Τὴν ἐσπέραν ὁ Μαξιμάς ἤνοιξε τὸ βιβλίον. Ἐπεγράφετο: Ἀριθμητικὴ, Μέρους Δεύτερον, Κλάσματα. Τί νὰ ἦσαν ἀρά γε αὐτὰ τὰ κλάσματα; Ἀπὸ τῆς πρώτης σελίδος κατελήφθη ὑπὸ ἀποθαρούνσεως. Εἰς μάτην προσεπάθησεν, οὐδὲν ἀπολύτως ἐννόει! Ὁ πατέρας του λοπὸν εἶχε δίκαιον, ὅταν ἔλεγεν ὅτι ἀφ' οὐ ἐγεννήθηκα χωριάτης, δὲν θὰ εἰμπορέσω νὰ μάθω!

Εἰς ἄκρον ἐκοπίασε μέχρι τῆς ἐπομένης κυριακῆς, καὶ ἦν μετέβη πρὸς τὸν λογιστὴν, εἰπόντα αὐτῷ, ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν τῷ ἤρμοζε.

— Πῶς! δὲν εἶν' αὐτὸ τὸ βιβλίον; εἶπεν ὁ Μαξιμάς δεικνύων τὸν τίτλον, τὸ ἐναντίον, ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ μάθω.

— Σοὶ λέγω ὅτι αὐτὸ τὸ βιβλίον δὲν σοὶ ἀρμόζει τώρα. Ἐρεῖ το δεύτερον μέρος, ἐν ᾧ ἔχει ἀναγκὴν τοῦ πρώτου, τὸ ὅποτον θὰ ἐνοήσῃς χωρὶς πολλὴν κόπον, καὶ ἔπειτα θὰ πάρῃς αὐτό.

Ὁ Μαξιμάς ἐπέστρεψε παρηγορημένος.